

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

3 ncü Birleşim

9 . 11 . 1967 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen Tunatak özeti	36:38	Adalet Bakanı Hasan Dincer'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/633)	39:40
2. — Demeçler ve Söylervler.	38	3. — Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine seyahatten dönüşüne kadar, Adalet Bakanı Hasan Diner'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/635)	40
1. — Başkan İbrahim Şevki Atasağun'un; Cumhurbaşkanına vekâleti sırasında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına tekrar seçilmesi münasebetiyle bugüne kadar yerine getiremediği şükran borcunu edemediğine, hakkında gösterilen itimat ve teveccühe teşekkürlerini belirten söylevi.	38:39	4. — Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyarette refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e, dönüşüne kadar, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/636)	40
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları.	39	5. — Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyarette refakat edecek olan Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'a, dönüşüne kadar, Bayındırlık Bakanı Orhan Alp'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/637)	40
1. — Başbakan Süleyman Demirel'e Kıbrıs konusunda Yunan Başbakanı ile yapacağı görüşmelerde refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e dönüşüne kadar, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın Vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/634)	39		
2. — Başbakan Süleyman Demirel'e, Kıbrıs konusunda Yunan Başbakanı ile yapacağı görüşmelerden dönüşüne kadar,			

6. — Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyarette refakat edecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sergin'e, dönüşüne kadar, Köy İşleri Bakanı Turgut Toker'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/633)

40

7. — Varife ile yurt dışına gidecek olan Maliye Bakanı Cihat Bilgihan'a, dönüşüne kadar, Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun, vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/633)

40:41

8. — Cumhurbaşkanı Cevdet Sanay'a, İngiltere'ye yapacağı ziyarette refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e, dönüşüne kadar, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/625)

41

9. — Varife ile yurt dışına giden Ulaştırma Bakanı Sedettin Bilgic'e dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Hüsamettin Atabeyli'nin vekillik etmesinin uygun bulunduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/632)

41

10. — Bitlis Üyesi Ziya Hamî Şerefhanoglu'nun, Üyeliğinin düşmesine iliş-

kin Cumhuriyet Senatosu kararının iptaline dair dâvanın reddedildiği hakkında Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tezkeresi. (3/640)

41:43

11. — Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanında açık bulunan bir Divan Kâtipliği seçimi.

43:46

12. — Komisyon seçimleri hakkında Danışma Kurulu Kararı.

46:47

4. — Sorular ve Cevaplar.

47

B) Yazılı sorular ve cevapları

47

1. — Cumhuriyet Senatosu Kocaeli Üyesi Hkmet İşmen'in, buğday istihsalini yükseltmek için yapılan mücadeleye dair sorusu ve Tarım Bakanı Bahri Dağdağ'ın, yazılı cevabı. (7/353)

47:49

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Hıfzı Oğuz Bekata'nın, Zeytin yağına madeni yağ karıştırılması olayına dair sorusu ve Ticaret Bakanı Ahmet Türkel ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Âli Özkan'ın yazılı cevapları. (7/354)

49:53

3. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Hıfzı Oğuz Bekata'nın, 1964 yılından beri Turizm fonundan verilen kredilere dair sorusu ve Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihat Kürşad'ın, yazılı cevabı. (7/371)

53:57

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Diyarbakır Üyesi Armi Erdoğan; Danışma Kurulunca tesbit edilen oran cetvelinde sekiz puvarın açıkta kaldığını, evvelki yıllarda böylelikle açıkta kalan puvarın mukabil, partilere mensubolmayanlardan bir arkadaşın, Senatonun takdirine göre, bir Divan üyeliği verilmekte olduğunu, bu sene buna riayet edilmediğini ve dolayısıyla İktisadî İhtisatın 5, 8 ve 13 nolu maddelerine aykırı olarak bu fazla puvarın gruplar arasında paylaşıldığını beyanla dağıtım cetveli üzerinde sözünün açıklama yapması ve gruplar adına görüşme yapılması gerektiğini bildirdi.

Başkan; bir evvelki yılda da dağıtım cetvelinin okunmasını müteakip «Söz isteyen var mı?» dedikten sonra, söz alan bulunmadığından

cetvelin oya arz edilmiş bulunduğunu, bu sene de dağıtım cetvelinin, Birinci Birleşimde, aynı şekilde oylandığını ve Genel Kurulun tasvibettiğini, İktisadî İhtisatın gruplara konuşma mecburiyeti tahmil etmediğini ifade etti.

C. H. Partisi Grubu Başkanvekilliğinin, Grup Yönetim Kuruluna seçilen üyelerin ad ve görevlerini gösteren listenin sunulduğuna;

Çiğdem Partisi Grubu Başkanvekilliğinin Grup Yönetim ve Disiplin Kurullarına seçilen üyelerin ad ve görevlerini gösteren listenin sunulduğuna dair tezkireleri okundu, bilgi edinildi.

Cumhuriyet Senatosu Başkanı seçimine devam olundu ve onuncu turda Nevşehir Üyesi İbrahim Şevki Ataçın Başkan seçildi.

Başkan; Cumhuriyet Senatosu Başkanlığının millîet, Senato ve şahsı için hayırlı olması dileğinde bulundu ve kendilerinin, Cumhurbaşkanına vekâlet etmekte bulunduğundan, Senatoya Başkanlık etmesinin imkânsızlığını ve bu sebeple müteakip seçimleri halen vazife görmekte bulunan Başkanlık Divanının intacedeceğını bildirdi.

Aydın Üyesi Osman Saim Sarıgözü, Başkan seçildiği anda Başkanlık Divanının diğer üyelerinin görevlerinin sona erdiğini, Başkan vazifesine bağlandıktan sonra kendisine vekâlet edilebileceğini, bu durumda kendilerine vekâletin caiz olmadığını ve bunun Anayasaya aykırılığını belirtti.

Başkan; Cumhuriyet Senatosunun İhtisâzda yer alması bir durumla karşı karşıya bulunduğunu, bu itibarla Genel Kurulun kararını alacağını beyanla halen vazife görmekte olan Başkanlık Divanının görevine devamla seçimleri ertelendirmesi hususunu oya sundu ve teklif kabul edildi.

Başkanvekilleri seçimine geçildi ve Amasya

Üyesi Macit Zeren, Aydın Üyesi Fikret Turhangül ve Kars Üyesi Sırrı Atalay Başkanvekili seçildiler.

İdare âmirliklerine Antalya Üyesi Akif Tekin, Hakkâri Üyesi Necip Seyhan ve Tabii Üye Selâhattin Özgür;

Divan kâtiplerine Kastamonu Üyesi Mehmet Çamlıca, Hatay Üyesi Enver Bahadır, Çanakkale Üyesi Nahit Altan, Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Adil Ünlü, Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç seçildiler. Adaylardan bir tanesi yeter oylarını alamadığından seçilemedi.

Komisyon seçimlerinin, Cumhuriyet Senatosunda mevcut grupların adaylarını bildirmelerine imkân sağlamak üzere, Genel Kurul toplantısının 9 Kasım 1967 Perşembe gününe ertelenmesine dair önerge okundu ve kabul olundu.

9 Kasım 1967 Perşembe günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşime saat 18,25 te son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Çanakka'le
Fikret Turhangül	Nahit Altan
	Kâtip
	Yozgat
	Sadık Artukmaç

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Köy kanunu tasarısına dair sözlü soru önergesi İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/461)

2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, büyük şehirlerde karakolların kaldırılmasına dair, sözlü soru önergesi İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/462)

3. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Beykoz ilçe merkezine yapılacak otomatik telefon santraline dair, sözlü soru önergesi Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/463)

4. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, hastanelerin idaresine dair, sözlü soru önergesi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/464)

5. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, ihracatımızın artmasına dair, sözlü soru önergesi Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir. (6/465)

6. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, İstanbul köylerine yapılan yardıma dair, sözlü soru önergesi İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/466)

7. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Ankara - Kızılcahamam yolunun atıklar dolaşısıyla kapanmasına dair, sözlü soru önergesi Millî Savunma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/467)

8. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, et fiyatlarındaki artışlara dair, sözlü soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/468)

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, dış memleketlere seyahat edecek vatandaşlara dair, sözlü soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/469)

10. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, etiket kayma usulüne dair sözlü soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/470)

11. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, dolmuş motorlarının istiap hadlerine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/471)

12. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, ceza ve hukuk dâvalarına dair sözlü soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. (6/472)

13. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, balıkçılık sanayiinin gelişmesi için alınan tedbirlere dair sözlü soru önergesi, Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir. (6/473)

14. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, İstanbul'da insası düşünülen metroya dair sözlü soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/474)

15. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, mer'i mevzuatı belli edecek bir çalışmaya dair sözlü soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/475)

16. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, içinde iptidai madde bulunmayan ilâçlara dair sözlü soru önergesi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/476)

17. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Medeni Kanunun bazı maddelerinin tatbikatına dair sözlü soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. (6/477)

18. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'ini yeniden Denizcilik Bankasına

alınanlara dair sözlü soru önergesi, Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/478)

Yazılı sorular

1. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mukadder Öztekin'in, trafik fonundan belediyelere yapılan yardıma dair yazılı soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/372)

2. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mukadder Öztekin'in, pamuk hektar randımına dair yazılı soru önergesi, Tarım Bakanlığına gönderilmiştir. (7/373)

3. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mukadder Öztekin'in, haklarında takibata tevessül olunan belediye başkanlarına dair yazılı soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/374)

4. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mukadder Öztekin'in, belediyelere bakanlık bütçesinden yapılan yardımlara dair yazılı soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/375)

5. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mukadder Öztekin'in, tohumluk buğdaylara dair yazılı soru önergesi, Tarım Bakanlığına gönderilmiştir. (7/376)

6. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Nevzat Özerdemli'nin, ilâç sorumlularına dair yazılı soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/377)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — İbrahim Şevki Atasagun

KATIPLER : Sadık Artukmaç (Yozgat), Nahit Altan (Çanakkale)

BAŞKAN — Yedinci toplantı yılının Üçüncü Birleşimini açıyorum. Çoğunluğumuz vardır.

2. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

1. — Başkan İbrahim Şevki Atasagun'un; Cumhurbaşkanına vekâleti sırasında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına tekrar seçilmesi münasebetiyle bugüne kadar yerine getiremediği şükran

borcunu eda edemediğini, hakkında gösterilen itimat ve teveccühe teşekkürlerini belirten söylevi.

BAŞKAN — Sayın senatörler, muhterem arkadaşlarım, Cumhuriyet Senatosunun Başkanlığına tekrar seçildiğim günden bugüne kadar vazife şuuriyle üzerinde önemle durduğum ve beşerî duygularımın ifasında sabırsızlandığım, mutlaka edası lâzım deyni şükranımı Yüksek Huzurlarınızda yerine getirmeme müsaadelerinizi rica ederim.

Muhterem arkadaşlarım, yüksek teveccüh ve itimatlarınızın kuvvetli nişanesi, taşıdığı mâna itibariyle, yüksek takdir ve tasviplerinizin pek açık beyanı olan çok kıymetli oylarınızla beni Yüce Senatonun Başkanlığına tekrar intihap buyurdunuz. Nail olduğum hakikaten paha biçilmez bu mazhariyetin şu anımda dahi tatlı zevki, tatlı heyecanı ve pek engin bahtiyarlığı içindeyim. Hamdimi ve minnetimi Ulu Tanrının yüce katına yükseltirken çok kıymetli, çok muhterem arkadaşlarım, hepimize gönlümden kopan sevgilerimi, saygılarımı ve en kalbî teşekkürlerimi arz ederim. (Alkışlar)

Yüksek teveccüh ve itimatlarınızın yanında, yüksek takdir ve tasviplerinize de beni mazhar kılarak tekrar uhdeme tevdi buyurduğunuz bu çok şerefli görevin bütün ehemmiyetini, yetkilerini olduğu kadar ağır mesuliyetlerini de takdir ederek vazifemi yapacağıma emin olmanızı rica ederim. Bu kudsi hizmetimi Anayasanın ve İçtüzüğün hükümleri içinde tamamen tarafsız ve tamamen objektif bir görüş ve anlayış ile ve

bütün imkânlarımı sarf ederek, çalışarak yapacağıma yine itimat buyurmanızı, emin olmanızı istirham ederim.

Çok muhterem arkadaşlarım, iki yıllık Başkanlık müddetim içinde sebkateymiş hizmetlerim başarıya ulaşabilmişse bunda en büyük şeref payı sizlerindir. Bunu iftiharla ve teşekkürle arz ederim.

Kıymetli arkadaşlarım, Yüksek Huzurlarınızda tek dileğim ve istirhamım, bana tekrar tevdi buyurduğunuz bu şerefli görevimle başarıya ulaşabilmem için muhtacolduğum çok kıymetli yardımlarınızın ve müzaheretinizin üzerinde daima tecellisidir.

Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri; Büyük Türk Milletinin huzur, refah ve kalkınmasına matûf çok şerefli, çok kudsi hizmetlerinizin daima başarılı olmasını, sağlık ve saadetlerinizi Cenabı Haktan niyaz eder Yüce Senatonu hürmetle ve tâzimle selâmlarım. (Bravo sesleri ve alkışlar)

Efendim, gündem dışı Sayın Zerin Tüzün'ün bir konuşma önergesi vardır. Kendilerinden rica etsem bilmem kabul buyururlar mı? Bugün seçim yapacağımız için, bunu bir sonraki Birleşimde dikkate alsak kabul buyurur musunuz efendim?

ZERİN TÜZÜN (Cumhurbaşkanınca S.Ü.) — Hay, hay.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

BAŞKAN — Gündeme geçmeden önce birçok makamlardan gelmiş tezkereler vardır, evvelâ onları, geliş sırasına göre, okutarak ittilalarınıza arz edeceğim.

1. — *Başbakan Süleyman Demirel'e Kıbrıs konusunda Yunan Başbakanı ile yapacağı görüşmelerde refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e dönüşüne kadar, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/634)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Başbakan Süleyman Demirel'in, Kıbrıs konusunda Yunan Başbakanı Kollias ile Dedeoğaç'ta yapacağı görüşmelerde kendisine refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağla-

yangil'in dönüşüne kadar, Dışişleri Bakanlığına İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarınıza arz edilmiştir.

2. — *Başbakan Süleyman Demirel'e Kıbrıs konusunda Yunan Başbakanı ile yapacağı görüşmelerden dönüşüne kadar, Adalet Bakanı Hasan Dincer'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/633)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Başbakan Süleyman Demirel'in, Kıbrıs konusunda Yunan Başbakanı Kollias ile Dedeoğaç'ta yapacağı görüşmelerden dönüşüne kadar. Baş-

bakanlığa Adalet Bakanı Hasan Dincer'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarınıza arz edilmiştir.

3. — *Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine seyahatten dönüşüne kadar, Adalet Bakanı Hasan Dincer'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/635)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Başbakan Süleyman Demirel'in vâkı davet üzerine, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyaretten dönüşüne kadar, Başbakanlığa Adalet Bakanı Hasan Dincer'in vekillik etmesinin Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarınıza arz edilmiştir.

4. — *Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyarette refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e, dönüşüne kadar, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/636)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Başbakan Süleyman Demirel'in vâkı davet üzerine, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyaret dolayısıyla kendisine refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in dönüşüne kadar, Dışişleri Bakanlığında İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarınıza arz edilmiştir.

5. — *Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyarette refakat edecek olan Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'a, dönüşüne kadar, Bayındırlık Bakanı Orhan Alp'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/637)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Başbakan Süleyman Demirel'in vâkı davet üzerine, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyaret dolayısıyla kendisine refakat edecek olan Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un dönüşüne kadar Sanayi Bakanlığında, Bayındırlık Bakanı Orhan Alp'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarınıza arz edilmiştir.

6. — *Başbakan Süleyman Demirel'e, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyarette refakat edecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin'e, dönüşüne kadar, Köy İşleri Bakanı Turgut Foker'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/638)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Başbakan Süleyman Demirel'in, vâkı davet üzerine, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapacağı ziyaret dolayısıyla kendisine refakat edecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin'in dönüşüne kadar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında, Köy İşleri Bakanı Turgut Foker'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarınıza arz edilmiştir.

7. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Maliye Bakanı Cihat Bilgohan'a, dönüşüne kadar, Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/639)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Maliye Bakanı Cihat Bilgohan'ın dönüşüne kadar, Maliye Bakanlığında Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilalarımıza arz edilmiştir.

8. — *Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a, İngiltere'ye yapacağı ziyarette refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e, dönüşüne kadar, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/625)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Cumhurbaşkanımızın, vâkı davet üzerine, İngiltere'ye yapacakları ziyaret dolayısıyla, kendilerine refakat edecek olan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in dönüşüne kadar, Dışişleri Bakanlığına İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

İbrahim Şevki Atasagun
Cumhurbaşkanı Vekili

BAŞKAN — İttilalarımıza arz edilmiştir.

9. — *Vazife ile yurt dışına giden Ulaştırma Bakanı Sadettin Bilgiç'e dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Hüsamettin Atabeyli'nin vekillik etmesinin uygun bulunduğu dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/632)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Ulaştırma Bakanı Sadettin Bilgiç'in dönüşüne kadar Ulaştırma Bakanlığına Devlet Bakanı Hüsamettin Atabeyli'nin, vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

İbrahim Şevki Atasagun
Cumhurbaşkanı Vekili

BAŞKAN — İttilalarımıza arz edilmiştir.

10. — *Bitlis Üyesi Ziya Nami Şerefhanoglu'nun üyeliğinin düşmesine ilişkin Cumhuriyet Senatosu kararının iptaline dair dâvanın reddedildiği hakkında Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tezkeresi (3/640)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 1 . 8 . 1967 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 7999 sayılı yazınız :

Bağımsız Bitlis Senatörü Ziya Şeref Hanoglu'nun üyeliğinin düşmesine ilişkin olarak Cumhuriyet Senatosunca verilen kararın iptali hakkında adı geçen tarafından açılan dâvanın reddine dair Mahkememizden verilen 3 . 8 . 1967

gün ve esas 1967/25 Karar 1967/25 ve 12 . 9 . 1967 sayılı kararlarının birer örnekleri ilişikte gönderilmiştir. (3/640)

Bilgilerini rica ederim.

Anayasa Mahkemesi Başkanı
İbrahim Sonil

AZMİ ERDOĞAN (Diyarbakır) — Müsaadenizle bir hususu yerimden arz edeceğim. Anayasa Mahkemesinin bir kararı okundu. Bu karar çok mühim olması sebebiyle, Senatomuzu da çok yakından ilgilendirdiği için kararın metninin okunmasını istirham edeceğim.

BAŞKAN — Kararın metninin okunmasını istiyorsunuz, teşekkür ederim efendim, okutalım.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1967/26

Karar Sayısı : 1967/26

Karar günü : 12 . 9 . 1967

İptal isteminde bulunan : Ziya Nami Şerefhanoglu - Cumhuriyet Senatosu eski Bitlis Üyesi.

İptal isteminin konusu : Cumhuriyet Senatosu Bitlis Bağımsız eski Üyesi Ziya Nami Şerefhanoglu, 5 . 8 . 1967 günlü dilekçesinde, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 22.7.1967 günlü 93 no'lu Birleşiminde verilen, üyeliğinin düşmesine ilişkin kararın Anayasa ve Cumhuriyet Senatosu içtüzük hükümlerine aykırı olduğunu iddia ederek, iptali isteminde bulunmuştur.

İptal isteminde bulunanın dilekçesi özeti : İstemde bulunan, dilekçesinde üyeliğinin düşmesine ilişkin kararlara karşı, bu kararların Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra itiraz olunabileceğini bu kez öğrenmiş olduğundan süresinde itiraz ettiğini belirttikten sonra izinli olarak 10 . 2 . 1967 gününde yurt dışına çıktığını, Beyrut'ta iken yeniden iki aylık izin istediğini, bu istemin sonucu hakkında kendisine tebliğat yapılmaksızın, izinsiz olarak toplantılara katılmadığından bahisle üyeliğinin düşmesine karar verildiğini, bu kararın usule ve teamüle aykırı olduğunu önc sürerek Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun, sözü geçen kararının iptaline karar verilmesini istemektedir.

İnceleme :

Ziya Nami Şerefhanoglu 5 . 8 . 1967 gününde postalanan ve 7 . 8 . 1967 gününde kaydı yapılan dilekçesiyle Büyük Millet Meclisi Üyeliğinin düşmesine ilişkin kararlara karşı yapılacak itirazın, bu kararların Resmî Gazetede yayınlandığı tarihten başlayacağı gerekçesiyle Cumhuriyet Senatosunca hakkında verilmiş olan 22 . 7 . 1967 günlü, üyeliğin düşmesi kararının iptalini istemiş ise de; kendisinin daha önceki iptal istemi, Mahkememizin 3 . 8 . 1967 günlü ve 1967/25 - 25 sayılı kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurma süresinin, üyeliğin düşmesine ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayınlandığı günden değil, verildiği günden başlayacağı Anayasanın 81 nci maddesinde belirtilmiş ve bir haftalık başvurma süresinin geçirilmiş olduğu nedeniyle reddedilmiş ve böylece sürenin Cumhuriyet Senatosu kararının Resmî Gazetede yayınlandığı günden başlayacağı esasına dayanan bu iptal istemi de yerinde görülmemiştir.

Sonuç :

İptal isteminin yukarıda belirtilen nedenlerle reddine 12 . 9 . 1967 gününde oybirliği ile karar verildi.

Anayasa Mahkemesi
Başkan ve üyeleri

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1967/25

Karar Sayısı : 1967/25

Karar günü : 3 . 8 . 1967

İptal isteminde bulunan : Ziya Şerefhanoglu - Cumhuriyet Senatosu eski Bitlis Üyesi. - İptal isteminin konusu : Adı geçenin Anayasanın 80 nci ve Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nün 149 ncu maddeleri uyarınca üyeliğinin düşmesine ilişkin olarak Cumhuriyet Senatosunun 22 . 7 . 1967 günlü 93 ncü Birleşiminde verilen 53 sayılı kararın Anayasaya ve İçtüzük hükümlerine aykırı bulunduğu ileri sürülmüş ve iptali için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 81 nci maddesine dayanılarak mahkememize başvurulmuştur.

I nci Olay :

İptal isteminde bulunan, 23 . 2 . 1967 den başlamak üzere yirmi gün izin almış, bu izni onbeş gün uzattırması; Beyrut'tan gönderdiği

bir yazı ile izninin daha iki ay uzatılmasını istemiştir. Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı bu istemi reddederek sonucu telgrafla kendisine bildirmiştir. Bir yandan da adı geçenin devam durumu incelettirilmiş ve 28 . 3 . 1967 den 30 . 5 . 1967 ye kadar iki aydan çok bir zaman Cumhuriyet Senatosu çalışmalarına katılmadığı tesbit edilmiştir. Bunun üzerine Başkanlık Divanının iki aylık izin isteminin reddine ilişkin kararı 6 . 6 . 1967 gününde Cumhuriyet Senatosu Genel Kuruluna sunularak tasvibi alınmış ve aynı günlü yazı ile de izinsiz veya özürsüz ve aralıksız iki aydan çok bir zaman Senato çalışmalarına katılmadığı için Anayasanın 80 nci ve İçtüzüğü'nün 149 ncu maddeleri gereğince evrakı Anayasa ve Adalet Komisyonuna gönderilmiştir.

Anayasa ve Adalet Komisyonu, İçtüzüğü'nün 145 nci maddesinin 2 nci fıkrasına göre on günden çok izin istemleri hakkında Genel Kurulun karar vermesi gerekirken Başkanlık Divanının işi doğrudan doğruya karara bağlayarak ilgiliye tebliğat yapmasını ve ancak 6 . 6 . 1967 gününde meseleyi Genel Kurula getirmesini usulsüz bulmuş ve bu gerekçe ile ilgilinin arada geçen süredeki durumunun izinsiz ve özürsüz sayılmıyacağı sonucuna varmıştır.

Genel Kurul bu raporu kabul etmiyerek Şerefhanoglu'nun üyelik sıfatının düşmesine karar vermiştir.

Esas Sayısı : 1967/25

II - İptal isteminde bulunanın dilekçesi özeti :

İptal isteminde bulunanın dilekçesi özeti şöyledir :

İzinli olarak dış ülkelere seyahate çıkmış; Beyrut'ta iken yeniden iki aylık izin istemiştir; istem sonucu hakkında kendisine tebliğat yapılmamıştır. Durum böyle iken izinsiz ve özürsüz olduğundan söz edilerek üyeliğinin düşmesine karar verilmesi Anayasaya aykırıdır. Anayasa ve Adalet Komisyonu raporunun lehinde olması da savunmasını desteklemektedir. Esasen şeker hastalığından da rahatsızdır. Hakkındaki işlemin, uzun zaman önce gündeme alınmış bulunduğu halde 50 kişi ile toplantı yapılan son oturumda görüşülüp karara bağlanması üzerinde durulmaya değer.

Bütün bu nedenlerle hakkındaki kararın kaldırılması gereklidir.

III - İnceleme :

İncelemenin başında süre sorunu görüşme konusu olmuştur.

Anayasanın 81 nci maddesine göre, üyeliğin düştüğüne karar verilmesi halinde ancak karar tarihinden başlayarak bir hafta içinde Anayasa Mahkemesine başvurulabilir.

22 . 4 . 1962 günlü ve 44 sayılı Kanunun (Dokunulmazlığın kaldırılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sıfatının düşmesi halinde iptal istemleri) başlığını taşıyan 33 ncü maddesinin 1 nci fıkrasında 20 nci maddenin 6 ncı bendi gereğince dokunulmazlığı kalkırılanlara yapılacak iptal istemlerinden söz edilmekte; aynı maddenin 2 nci fıkrasında iptal istemlerine konu teşkil eden yasama meclisleri kararları aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurma hakkının, karar tarihinden itibaren bir hafta sonra düşeceği açıklanmakta; 3 ncü fıkrasında ise 26 ncı maddenin 1 nci ve 2 nci fıkralarının bu halde de uygulanacağı belirtilmektedir.

44 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin 1 nci fıkrası konuya uygulandıkta Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterinin iptal istemini kapsıyan dilekçeyi kaleme havale ettiği tarihte başvurmanın yapılmış sayılması gerektiği ortaya çıkar.

Dokunulmazlığın kaldırılması kararlarına ilişkin iptal istemleri ile üyeliğin düştüğüne dair verilen kararlara ilişkin iptal istemleri hukukî nitelikçe aynıdır. Esasen 44 sayılı Kanunun 33 ncü maddesinin 1 nci fıkrasının göndermede bulunduğu 20 nci maddenin 6 ncı bendinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya üyeliğin düşmesine dair kendi meclislerince verilmiş kararlara ilişkin iptal istemleri bir arada yer almıştır. Şu duruma göre 44 sayılı Kanunun 33 ncü ve 26 ncı maddelerinin üyeliğin düşmesi kararlarına ilişkin iptal istemlerinde de uygulanması gerekir.

Olayda üyeliğin düşmesine ilişkin Cumhuriyet Senatosu kararı 22 . 7 . 1967 gününde verilmiş; iptal istemine ilişkin dilekçe ise Anayasa

Mahkemesine 31 . 7 . 1967 gününde ve posta ile gelmiş ve aynı gün Genel Sekreterlikçe kaleme havale edilmiştir. Her ne kadar ilgilinin karar sırasında dış ülkede bulunduğu ve kararın ise 2 . 8 . 1967 günlü ve 12663 sayılı Resmî Gazetede yayımlandığı anlaşılmakta ise de Anayasa ve 44 sayılı Kanundaki açık ve kesin hükümler karşısında başvurma süresine başlangıç olarak Resmî Gazetede yayın gününün kabulü söz konusu edilmeyecektir.

Böylece Anayasanın ve 44 sayılı Kanunun iptal isteminde bulunulması için yukarıda değinilen hükümlerle kabul ettiği bir haftalık sürenin geçirilmiş olduğu görülmektedir. Şu duruma göre istemin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. Sonuç :

Anayasa Mahkemesine süresi içinde başvurulmamış olması nedeniyle iptal isteminin reddine 3 . 8 . 1967 gününde oybirliği ile karar verildi.

Anayasa Mahkemesi
Başkan ve üyeleri

BAŞKAN — İttülamıza arz edilmiştir.

REFET RENDECI (Samsun) — Sayın Başkanım, seçimlerden önce şu okunan tezkereler üzerinde iki cümle arz etmeme müsaadenizi rica edeceğim.

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz. Burada okunan tezkerelerle mi ilgili?

REFET RENDECI (Samsun) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

REFET RENDECI (Samsun) — Sayın Başkanım, muhterem arkadaşlarım, yüksek huzurlarınızda tezkereler okundu. Bendeniz bu tezkerelerdeki lisan üzerinde bir kelime arz edeceğim. Şimdi, içtüzüğümüze göre üyelere, Mecliste, sayın diye hitap edileceği sarahatla belirtilmiştir. Bu tezkerelerdeki bahsedilen şahısların hepsi bu Parlâmentonun üyeleridir. Hiç değilse sayın kelimesi ile bu tezkereler yazılırsa daha iyi olur. İçtüzüğe de uyar ve kullanılan kelimeier de kulağı tirmalamaz. Huzurunuzda bunu belirtmeyi vazife saydım; saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

11. — Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanında açık bulunan bir Divan Kâtipliği seçimi.

BAŞKAN — Bir evvelki birleşimde Başkanlık Divanının bir Başkan, üç Başkanvekili, üç İdare Amiri ve beş Kâtip üyesinin seçimi yapılmış olduğundan bugün de yalnız bir Kâtip üyesini seçimi yapılacaktır. Bu seçimle ilgili olarak Kırklareli Senatörü Sayın Hacı Arı'nın Başkanlığa sunulan bir önergesi vardır, okunacaktır.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Yüce Senatenın 2 Kasım 1967 Perşembe günü birleşiminde yapılan Başkanlık Divanı üyeleri seçiminde C. H. P. Grupunca Başkanlığa bildirilen kâtip üyeler dışında değerli Senatör arkadaşlarımız tarafından başka şahıslara da oy verilmiştir.

Bu davranış ve güvone kâhî teşekkül, minnet ve şükranlarımı arz ederim.

Cumhuriyet Senatosunun değerli üyelerinin tevccühlerine mazhar olarak bu görevde beş toplantı yılı süresince vasıfe görüp kendi gapımda faydalı olmaya gayret ettim.

Ancağ, bu toplantı yılı için menzûbu olduğum parti grubunun kâtip üye adayı olmadıgından mevcut ve yerleşmiş geleneği ençellemek ve partiler arası olgun münazebetlerin devamında fayda müllâhama ettiğimi cihetle oyların grubunuz adayı üzerinde toplanmasını Cumhuriyet Senatosunun sayın ve değerli üyelerinden saygılarımla arz ve istirham ederim.

Kırklareli
Hacı Arı

BAŞKAN — Sayın Hacı Arı'nın adaylıktan vaz geçtiğine ait önergesi itilamıza arz edilmiştir.

Sayın arkadaşlarımız, şimdi C. H. Partisi Divanı Kâtihi adayı olarak Sayın Hüseyin Atmaca'yı göstermiştir.

Seçime başlayacağız, seçim pusulaları ve zarflarını dağıttırıyorum. Şimdi hangi senatörün isminden başlayacağımıza dair ad çekmeyi yaptık: Nizamettin Özgül. Sayın Nizamettin Özgül'den itibaren sayın senatörlerin isimleri okunacaktır.

Bir de üç kişilik tasnif heyetinin isimlerini çekiyorum :

Sayın Ekrem Acuner (Tabii Üye) ?.. Yok.

Sayın Nejat Sarıcahalı (Başkan) ?.. Yok.

Sayın Mehmet Şükran Özkaya (Tabii Üye) ?.. Yok.

Sayın Ali Rıza Ulusman (Kırşehir) ?.. Yok.
Sayın Arslan Bora (Tunceli) .. Burada.
Sayın Mucip Ataklı (Tabii Üye) ?.. Yok.
Sayın Salim Hazerdağlı (Elâzığ) ?.. Burada.
Sayın İzzet Birand (İzmir) ?.. Burada. Burada olan üç sayın senatör tasnif heyetine seçilmişlerdir. Oylama muamelesine bağliyoruz.

(Cumhuriyet Senatosu Gaziantep Üyesi Nizamettin Özgül'den bağli olarak oylar toplandı.)

BAŞKAN — Tasnif Heyeti yerlerini almışlardır. Oyunu kullanmayan sayın üye varsa lütfen oyunu kullanın. Oyunu kullanmayan sayın üye var mı ?.. Yok. Oylama muamelesi bitmiştir.

Oylama sunucuna ait Tasnif Heyeti yazısını okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

C. Senatosu Başkanlık Divanında açık bulunan bir Divan Kâtipliği için yapılan seçime (10) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yanlış zevat hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Tasnif Heyeti	
Üye	Üye
Tunceli	Elâzığ
Arslan Bora	Salim Hazerdağlı
	Üye
	İzmir
	İzzet Birand
İ. Arı	52
İ. Atmaca	41
M. Kılıç	3
S. Atalay	1
C. Okurer	1
Boş	6
	<hr/>
	100

BAŞKAN — Yapılan bu turda esasen mevcudan salt çoğunluğu temin edilememiştir. Yalnız Başkanlık Yüksek Heyete bir şeyi arz etmek zorundadır.

Bu seçime başlamadan evvel Sayın Naci Arı bir önergesini okunuştuk. Kendilerinin namzet olmadığını ve seçimde reylerin kendi üzerinde toktuğunu lüzum bulunmadığını, bu sebeple Sayın Naci Arı'nın seçime iştirak etmek niyetinde asla olmadığını arz etmiştir.

Şimdi tekrar üçüncü tura başlıyoruz, yine seçim pusulaları ve zarflar dağıtılacaktır. Tasnif heyeti aynıdır. Sayın Nizamettin Özgür'den başlıyoruz.

FIKRET TURHANGİL (Aydın) — Bir şey arz etmeme müsaade buyrulur mu?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

FIKRET TURHANGİL (Devamla) — Anayasa Mahkemesinin bir kararına göre Başkan hariç diğerlerinde yapılan oylama sonucunda 92 den fazla oy çıktığı takdirde, yarım bir fazla 93 oy çıktığı takdirde, okuduğunuz duruma göre Sayın Naci Arı 52, Sayın Hüseyin Atmaca 41, Sayın Muhittin Kılıç 8, diğerleri de 8 oy olması hasebiyle seçimin bittiği kanaatindeyiz. Bu işin Başkanlık Divanıca tezekkür edilmesini istirham ederim.

BAŞKAN — Efendim, mevcut 109 dur, iştirak eden üye adedi 109 dur mevcudun salt çoğunluğu 55 olması lâzım gelir. Burada ise 52 dir. Binacaleyh seçim sonuçlanmamıştır.

FIKRET TURHANGİL (Aydın) — Efendim Anayasanın 86 nci maddesini Anayasa Mahkemesi tefsir etmiştir. Bu hususu teemmül buyurunuz. Anayasa Mahkemesinin kararıdır. Seçim bitmiştir kanaatindeyim.

BAŞKAN — Efendim verdiğimiz karar doğrudur. Seçime devam ediyoruz.

(Gaziantep Üyesi Nizamettin Özgür'den bağlanarak oylar toplandı)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan sayın üye var mı efendim? Oylama muamelesi bitmiştir.

Sayın üyeler seçim sonucunu arz ediyoruz.

Cumhuriyet Senatosu seçim tutanağı

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanında açık bulunan bir Divan Kâtipliği için yapılan seçime (100) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı zevat hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Tasnif Heyeti

Tunceli Elazığ
Arslan Bora Salim Hazerdağlı
İzmir
İzzet Birand

Naci Arı : 61
H. Atmaca : 38
M. Kılıç : 1

100

BAŞKAN — Buna göre filhalkika Sayın Naci Arı kondisini aday göstermemiz ise de Yüce Senatonun iradesi böylece teselli etmiştir. Binacaleyh, 61 oyla ve mevcut salt çoğunluk ile Sayın Naci Arı Kâtipliğe seçilmiştir, arz ederim.

FIKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Grup adına söz istiyorum Sayın Başkanım.

BİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Grupla ilgili yoktur efendim.

FIKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Efendim müsaade buyurursanız arz edeyim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

C. H. P. GRUPU ADINA FIKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Muhterem Başkan, çok muhterem arkadaşlarım, C. H. P. Grubu Başkanvekili sıfatıyla tepinizi hürmetlerimle selâmlarım. Sene başında böyle bir selâmlamayı normal göreceğinizi ümid ederim.

Muhterem arkadaşlarım, biraz evvel Başkanlık Divanı tarafından tebliğ edilen seçim tutanağı kanımızca hukukîlik vasfını haiz değildi. Zira bu seçim tutanağı Anayasanın 85 nci maddesine göre partilerin kuvvetleri oranında yasama faaliyetlerine, Meclis faaliyetlerine katılmaları hükmünden bahsile tanzim edilen iptizük hükümlerine tamamiyle aykırı bulunmaktadır. Malûmuâlniz Anayasanın 85 nci maddesinin bu hükmüne dayanarak iptizüğümüzdeki hükümler daha çalışma yılı başında Danışma Kurulu adı ile anılan partilerin grup başkanvekilleri veya başkanları ile Senato Başkanı ve Başkanvekilleri, idareci Üyeleri ve Kâtiplerden müteşekkil bir heyettir ki, bütün o yıl içinde o Meclisin yasama faaliyetleri yânından idaresi ve mücmir neticelere ulaşılmamasını temin zammında, tüzük hükümlerine uygun birtakım esasların tesbiti ile bu kararlal vazifesi muhterem Umumi Heyete tesbit ettikleri bu esasları arz etmek ve Muhterem Heyetin kararı ile bu esaslar dairesinde işlerin yürütülmesine karar almaktan ibarettir. Filhalkika Danışma Kurulumuz muhtelif tarihlerde toplanmış, partilerin Başkanlık Divanlarında

ne surette temsil edilecekleri hususunda bir karara varmış ve her partiye hangi vazifenin düştüğü, oranları hesaplanarak, ortaya konmuş ve bu karar Yüksek Heyetinizin tasvibine iktiran etmiştir.

C. H. P. nin haiz olduğu üye adedine bakarak tüzükteki oran hesaplarına dayanarak, Başkanlık Divanında bizim partimizin bir Başkanvekili ve iki kâtip üye ile temsil edilmesi karar altına alınmış ve bu karar da Yüksek tasvibinize iktiran etmiştir. Şimdi hal böyle olunca, Yüksek Heyetiniz Danışma Kurulunun kararını tasvibetmiş bir heyet olarak bir; Anayasanın 86 ncı maddesinin sarahatı bakımından, iki; İçtüzüğün sarih hükümleri bakımından, üç; ve bugüne kadar cereyan eden muameleler ve bunlardan mütesekkil gelenek karşısında yüksek reylerinizle C. H. P. ne bir Başkanvekili ve iki kâtip üyelik için rey vermek suretiyle hareket etmek zorunluğundayız. Ama görüyorum ki, daha birinci günden itibaren yapılan seçimlerde, ehemmiyetli sayılmıyacak bir takım aksaklıklar istisna edilirse, Danışma Kurulunun kararı aynen uygulanmış ve fakat, kâtip üyelerinden birisi için maalesef Heyeti Aliyenin reylerini Cumhuriyet Halk Partisine vermediği açıkça görülmüştür.

Muhterem arkadaşlarım, şu kadarını söylemek isterim ki; verilen reylerin Aayasa maddesi, İçtüzük maddeleri ve gelenekle bir partinin mânevi şahsına verilmesi gerekiyor. O partinin kendi İçtüzüklerine göre Umumi Heyet, Muhterem Heyete Başkanlık Divanındaki yerler için gösterdiğimiz namzet dışında bir zata rey vermesi aslında Anayasanın maddesine, İçtüzük maddesine ve geleneğe uygun düşmez. Zira hiç bir parti, diğer partinin İçtüzüğünde dayandığı, amel ettiği usulleri reyleriyle değiştirmeye kaadir değildir ve galiba hakta da yoktur. Bunu eğer Yüksek Heyetiniz C. H. P. adıyla anılan partinin mânevi şahsiyetine, Başkanlık Divanında ve Aayasa ve İçtüzük hükümleri gereğince tahsis edilen yerlere bu parti tarafından gösterilen adaylara rey vermemele bir başkasını seçmek yoluna gittiğiniz takdirde şu kadarını arza mecburum ki, Cumhuriyet Halk Partisinin Başkanlık Divanında gerekli temsil yerini almış olması mümkün değildir. Binaenaleyh, çok rica ediyorum, istirham ediyorum, ba-

sında da söyledim, esasen heyetinize kendisine rey verilmemesini talebeden, bir önerenin Başkanlık tarafından okunduğu ve hepinizin mâlûmu olduğu veçhile aday olmıyan ve adaylığı kabul etmiyen bu vazifeyi kabul etmiyeceğini beyan eden kimsenin üzerinde rey toplamanın Senato Çalışması bakımından hayırlı bir başlangıç olmayacağını umuyorum. Bu itibarla istirham ediyorum, teklif ediyorum Başkanlık Divanına, bu konuşmalarımı bir teklif olarak kabul etsinler, bu seçim aşlında bence hukukî değer ihtiva etmiyor. Çünkü namzet olmıyan bir kişinin, vazife almiyacağını beyan eden bir kişinin seçilmesi bu vazifeye bir kişiyi seçmek değildir. Kaldı ki, C. H. P. ne düşen, kontenjanda gösterilen aday seçilmemiş olmakla esasen C. H. P. Başkanlık Divanında yerini almamış bulunmaktadır. Çok rica ederim arkadaşlarım, işi C. H. P. nin İçtüzüğünü ve hareket tarzlarını şu veya bu istikamette değiştirmek gibi bir zorlamaya bizi götürmiyeceğinizi tahmin ederim. Tekrar beyan ediyorum, esasen bu tutanak ve bu seçim kanuni değildir. Tekrarına lüzum vardır ve C. H. P. adaylarına rey vermemekle burada Başkanlık Divanında kendisine düşen yer işgal etmesi mümkün değildir. Aksi halde muamele hukukî değildir. Tekrar tekrar saygılarımı sunar arz ettiğim hususu rica ederim.

BAŞKAN — Sayın Gündoğan, Başkanlık Divanı seçimlerine başlamadan evvel Sayın Naci Arı'nın istediğini Umumi Heyete Arz ettik. Buna rağmen Yüce Senato yine Cumhuriyet Halk Partisinde senatör olan bir arkadaşaya oylarını vermiş bulunuyor. Burada Başkanlığın yapabileceği hiçbir şey yaktur, ve seçim normaldir. Yalnız seçilen şahsın kendi siyasi partisi bünyesinde durumu mevzuubahsolabilir. Ya bu seçimi kendi kabul eder vazifeye gelir veyahut da istifa etmek suretiyle yeniden seçime geçilebilir. Şu anda yapılacak başka birşey yoktur. (Çok doğru sesleri)

12. — *Komisyan seçimleri hakkında Danışma Kurulu Kararı. (1)*

BAŞKAN — Şimdi muhterem arkadaşlarım, gündemin ikinci maddesinde komisyon seçim-

(1) *Danışma kurulu tasarısı tutanağın sonundadır.*

leriyle ilgili dağıtım cetvelleri mevzuu vardır. İktüzüğün 17 nci maddesi, Divan seçiminden sonra komisyon seçimi yapılır, dediğine göre Divan seçimi sonuçlanmıştır.

Danışma Kurulunun tanzim ettiği ve hepimize dağıtmış olduğumuz dağıtım cetvelleri üzerinde her hangi bir grupun konuşması veya bir isteği var mıdır?... Yok. O halde Danışma Kurulunca tanzim edilen dağıtım cetvelini oylarınıza sunuyorum.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, bize esasen muhtelif siyasi partilerden komisyonlara katılacak arkadaşlarımızın listeleri peyderpey gelmektedir. Ancak bu seçimin yapılabilmesi için evvel emirde isimlerin gelmesi listenin tanzimini Yüksek Heyete arzından iki birleşim sonra komisyon seçimi yapılacaktır.

Bunun için zaman kaybına meydan vermemek bakımından listelerin tanzimi için isimler en geç Pazartesi gününe kadar Başkanlığa gönderilirse biz de listeleri tabettirir ve önümüzdeki hafta yani, 16 Kasım Pazar günü komisyon seçimlerine başlamış oluruz.

Bu kadar isticimalimizin sebebini de açıklıyayım, Malûmuâliniz, tatile girmeden evvel Senatuza gelen birçok kanun tasarı ve teklifleri vardır. Bunlar komisyonlara havale edilmiştir. Ancak komisyonlarda müzakereleri yapılamamıştır. Müddet kaybına meydan vermemek için biran evvel komisyon seçimlerinin de yapılmasını istihdam etmekteyim.

Gündemde müzakere edilecek her hangi bir madde yoktur. 14 Kasım 1967 Salı günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 16,30

4. — SORULAR VE CEVAPLARI

B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Kocaeli Üyesi Hikmet İşmen'in, buğday istihsalini yükseltmek için yapılan mücadeleye dair sorusu ve Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın yazılı cevabı (7/353)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasında aracılığınızı rica ederim. Saygılarımla.

Hikmet İşmen
Kocaeli Üyesi

1. Güney ve Güney - Doğu illerinde buğdayların amansız zararlısı süne böceğinin 1967 vegetasyon yılında meydana getirmesi muhtemel epidemiyi göz önünde tutularak gerekli tedbirler alınmış mıdır?

2. Zamanında alınması gerekli tedbirlerden kâfi miktarda ilaç ve alet hazır bulundurulması, uçak kiralanması gibi gerekli tedbirler yanında böceğin zarar vermesi muhtemel yerlerde mahallin ziraat teknisyenlerine süne böceği sonda-

lamalarına çıkmaları için gerekli emir verilip imkânlar sağlanmış mıdır?

3. 1967 vegetasyon yılında Diyarbakır, Mardin, Urfa, Siirt'te böceğin meydana getirdiği zarar ne dereceye kadar yükselmiştir.

4. 1967 yılı zararı göz önünde tutularak Güney ve Güney - Doğu Anadolu'da rızkını bu yüzden kurtaramıyan fakir çiftçilerin durumu ne dereceye kadar ele alınmıştır?

5. Böyle bir epidemiyi takibeden yıllarda daha güçlü zararlar yapması muhtemel böceğe karşı 1968 yılı için ne düşünülmektedir?

6. Buğday istihsalini yükseltmek gayesiyle Sonora 64, Iarmaroha meksipak vepair gibi tohumluk çeşitleri ihmal edilmiştir.

Mantari ve virüs hastalıkları bakımından denemeler yapılmadan geniş miktarda ekime gidildiğine göre, hassas oldukları bazı hastalıkların Türkiye şartlarına daha da şiddetle meydana çıkması halinde, sorumlusu kim olacaktır?

T. C.

Tarım Bakanlığı
Özel Kalem Müdürlüğü 21.8.1967
Şb. Md. Bakanlık Müs.
672/76320

Konu : Sayın Hilmi İsmet İsmen'in
önergisi.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İleri : 31 . 7 . 1967 gün Kanunlar Müdürlüğü
7/833 - 8443/05282 sayılı yazı :

Cumhuriyet Senatosu Kocaali Üyesi Sayın
Hilmi İsmet İsmen'in buğday istihsalini yükseltmek
için yapılacak mücadeleye dair soru önergisi tet-
kik edildi. Konuya ait cevaplarımız aşağıdadır :

1. Güney - Doğu illerinde süne haseresinin
1967 vejetasyon yılında mahsul zarar verme-
mesini teminen, mücadele programını tesbit için
Urfa, Mardin, Elâzığ, Malatya ve Adıyaman
illeri mücadele elemanlarının iştiraki ile tertip-
lenen bölge toplantısında Diyarbakır, Mardin,
ve Urfa illerinde 112 000 dekarlık bir sahada
süne mücadelesi yapılmış 1 000 000 dekarlık
sahaların taranarak süne kesafet tesbitinden son-
ra buralarda uçakla ilaçlama tatbiki kararlaştır-
ılmıştır. Alınan bu karara göre yapılacak süne
mücadelesinin gerektirdiği ilaç ihtiyacı Bakan-
lıkça karşılanmıştır.

b) Bölgedeki haserenin kırsaldaki durumu.
Kırsalın tarık ettiği tarihe kadar devamlı kontrol
altında bulundurulmuştur.

c) İlaçla yapılacak mücadeleye esas olarak
ovadaki süne kesafet durumunun tesbiti için
bölge elemanlarından takviye edilerek süne
mücadelesi ile ilgili bir kurs düzenlenmiştir.

d) Kursta tabii tutulan elemanlarca yapılan
tesbit sonucu 80 000 dekar sahada uçakla ilaç-
lama yapılmasına ihtiyacolduğu anlaşılmıştır.

e) Kiralanan 600 kilo kapasiteli bir uçakla
25 . 6 . 1967 tarihinde fiilen mücadeleye baş-
lanmıştır. İlaçlama için ayrıca Türk Hava Kuru-
mundan temin edilen iki uçakla da takviye edil-
miştir.

f) Kullanılan uçaklarla mevcut sınırlı sa-
haların rahatlıkla ilaçlanması mümkün iken böl-
gede 13 Marttan 30 Hazirana kadar hava'nın
yoğun ilaçlamaya mâni olacak şiddette devamlı
rüzgârlı geçmesi muntazamı uçuş yapmaya mâni
olduğundan uçaklar normal ilaçlama kapasite-

lerini tahakkuk ettirememişlerdir. Normal hava
şartları içerisinde bu uçakların 1 800 çıkışla
434 saat havada kalarak 990 000 Kg. ilaçla
303 000 dekar sahayı ilaçlamaları mümkün iken
göyrimisli hava şartları yüzünden uçaklar an-
cağ 574 çıkışla, 161 saat havada kalarak 315 820
Kg. ilaçla 190 995 dekar sahayı ilaçlayabilmiş-
lerdir.

g) Yer aletleri ile Diyarbakır, Mardin,
Siirt ve Urfa illeri merkez ve ilçelerinde 195 214
dekar saha 427 238 kilo ilaç sarf edilerek ilaç-
lanmıştır.

h) Mücadelecinin başlangıcından son bul-
duğu tarihe kadar; fena hava şartları yüzün-
den uçakların gerçekleştirmediği kapasite aç-
ığını telâfi maksadıyla mücadele sahasına 227
motorlu köprük gönderilmiş ise de; aletleri kul-
lanacak işçi manüfaktürün de idarace ödenmesine
rağmen; çiftçinin karınca balıkçılık durumundaki
tarlalarında aletlerin girmesi ile vukua gelebile-
cek zarara rıza göstermemesinden, bu aletler-
den de lâzımı gibi faydalanılamamıştır.

i) Notice olarak : Güney ve Güney - Doğu
illerinde 1967 vejetasyon yılında mahsul eden
süneye karşı her türlü mücadele tedbirleri alın-
masına rağmen havaların ilaçlamaya mâni ol-
ması cihetinde ilaçlama normal süre içerisinde
bitirilememiş bu yüzden Diyarbakır ve Mardin
illerinde mahsul elde olmayan sebeplerle bir
miktar zarar görülmüş ise de Urfa ve Siirt ille-
rinde alınan tedbir neticesi süne mahsul zarar
verememiştir.

2. 1967 yılında süne haseresinin kırsaldaki
dağlardan inmesi muhtemel sahalarda sondala-
malar yapılması için yukarıda belirtildiği üzere
Diyarbakır Bölge Ziraat Mücadele ve Karantina
Bürosü ve Vilâyetler Ziraat Mücadele Karantina
Müdürlükleri elemanları ile diğer vilâyetlerden
bu bölgeye gönderilen 15 teknik elemanla 15
süne sondalama ekibi teşkil edilmiş bulundu-
ğundan, ayrıca kara araçları teknisyenlerinin bu
işte görev almalarına lüzum görülmemiştir.

3. Dolu, sel barması, süne gibi tabii âfetler-
den müferit tarlalarda meydana gelen zarar-
ların tesbiti, mahalli zarar tesbit komisyonları
tarafından yapılmıştır.

4. Güney illerimizde umumî olarak her han-
gi bir tabii âfet bahis konusu değildir. Ancak
süne tahribatı ve anormal hava gidişatı yüzün-

den zarar gören çiftçilerimizin tohumluk ihtiyacı 5254 sayılı Kanun hükümleri dâhilinde; gübre ve yemelik ihtiyaçları da kredili olarak karşılanacaktır.

5. Önümüzdeki sene mücadeleyi gerektirecek şekilde kazalet gösteren bütün sahalarda ilaçlama yapılacaktır. Bu maksatla gımdiden gerekli hazırlıklara başlanılmış, bölgenin süne barınağı olarak bilinen bütün dağlarında Senebahar Kışlık sondalamalarının yapılması kararlaştırılmış ve bu yönde ilgililere gerekli talimat verilmiştir.

6. Birim sahadan alınan verimi artırmak maksadiyle Meksika'dan geniş çapta ithal edilen buğday çeşitlerinin yardımıyla ekolojik şartlarına uyma denemeleri iki yıldan beri müesseselerimizde yapılmıştır. Aynı zamanda 1966 Senebaharında da bu çeşitlerin bir kısmından Adana Çiftçi Birliği tarafından Bakanlığımızın müzadesesiyle 60 ton getirilmiş ve müspet noticolar alınmıştır.

Dünyada tağgösteren aklık tehlikesi karşısında daha fazla zaman kaybetme meydan vermeden kendine yeter bir memleket haline gelmek maksadiyle geniş çapta tohumluk getirilerek çiftçiye dağıtılmasına Bakanlığımızca müzamel görülmüştür.

ithal edilen tohumluklar 303 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak getirildiği gibi gümrük kapılarında hastalık ve zararlılar bakımından sıkı bir muayeneden geçirildikten sonra yurdumuza ithal edilmiştir.

Bilgi edinilmesini saygılarımla arz ederim.

Tarım Bakanı
Bahri Dağdağ

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Hıfzı Oğuz Bekata'nın, 'Zeytin yağına madeni yağ karıştırılması olayına dair sorusu ve Ticaret Bakanı Ahmet Türkel ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Âli Özkan'ın yazılı cevabı: (7/354)

18 . 8 . 1967

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına
Aşağıdaki sorularına, Ticaret ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanları tarafından, T. B. M. Meclisinin tatilde bulunması dolayısıyla, ya-

zılı olarak cevap verilmesinin sağlanmasını saygılarımla rica ederim.

Ankara Senatörü
Hıfzı Oğuz Bekata

Sorular:

1. Zeytin yağına madeni yağ karıştırılması olayı Adalote intikal etmiş ve bir bakkal ile bir köy arası sağı olarak tutuklanmışlardır. Olayın bu kadar basit olmadığı ise meydandadır.

Adalote yardımcı olmak ve kamu cyunu gerçekten aydınlayabilmek için şu hususun tahkikine ihtiyaç vardır. Zeytin yağına karıştırılan madeni yağın yüzlerce tonu bulduğu anlaşıyor, memleketimizde madeni yağı toptan satan müesseseler ise belli ve sayılıdır. Bu müesseselerin satış defterleriyle faturaları incelendiği takdirde hangi zeytin yağı firmasının ve aracının maksine yağına doğrudan doğruya yada dolaylı olarak satın aldığı ve bu arada henüz gizli kalan bazı gerçelerde açığa kolayca çıkabilir. Hükümet böyle bir inceleme yaptırmamıştır? Yaptırmış ise, makine yağına hangi müessese hangi firmalara ve ne miktarlarda satmıştır? Yaptırmadı ise neden ihmal etmiştir?

2. İhracolunan yada memlekette istihlak edilen zeytin yağları kontrol ve tahlile tabi tutuluyor mu? Ne gibi tahliller yapılıyor? Son ihracat edilen ve karışık olduğu için İtalya'dan geri çevrilen yağların tahlil raporları nasıldır?

3. Bir milletin dışta itibar ve şerefini, içerde toplumun sağlığını böylesine tehdideden suçların cezaları yeterli ve tesirli midir? Değilse Hükümet bu cezaları artırmak için tasarı hazırlamakta mıdır?

4. Diğer gıda maddelerinin kontrolleri yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise sonuçları? Yapılmamakta ise yapılmama sebebi nedir?

T. C.

Ticaret Bakanlığı

Tofaş Heyeti Reisliği

Çube roman ve No. : 2403-10/1410

21 Eylül 1967

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına
İlgi : 20 . 8 . 1967 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 2401-7/354/5337 sayılı yazıları.

Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Sayın Hıfzı Oğuz Bekata'nın, zeytinyağına madeni

yağ karıştırılması ile ilgili önregesinin Bakanlığım hizmetlerine taallük eden kısmı aşağıda cevaplandırılmıştır.

Sayın Hıfzı Oğuz Bekata önergesinin Bakanlığımı ilgilendiren bir ve ikinci fıkrasında;

Zetin yağına karıştırılan madenî yağın yüzlerce tonu bulduğunun anlaşıldığı memleketimizde madenî yağı toptan satan müesseselerin belli ve sayılı olduğu, bu müesseselerin satış teftahlarıyla faturalarının incelendiği takdirde hangi zeytin yağı firmasının ve aracısının makina yağını doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak satınaldığının ve bu arada henüz gizli kalan bazı gerçeklerin de açığa kolayca çıkabileceği, Hükümetin böyle bir inceleme yaptırmayı yaptırmadığı, yaptırmış ise, makina yağının hangi müessese ve firmalara ne miktarlarda satıldığı, yaptırmadı ise, neden ihmal edildiği,

ihracolunan ya da memlekette istihlak edilen zeytinyağlarının kontrol ve tahlile tabi tutulup tutulmadığı, ne gibi tahlillerin yapıldığı, son ihracedilen ve karışık olduğu için İtalya'dan geri çevrilen yağların tahlil raporlarının nasıl olduğu,

Sorulmaktadır.

Bahse konu sorulara cevap verilmeden önce, İtalya'ya ihracolunan 500 ton zeytinyağının, madenî yağ karıştırıldığı iddiasıyla iade olunması üzerine Bakanlığımca yapılan muamelelerin arz ve izahında fayda görülmüştür. Şöyleki:

İzmir'li bir firma tarafından İtalya'ya ihracolunan ve madenî yağ karıştırıldığı iddiası ile geri çevrilen 500 ton zeytinyağ hâdisesine Bakanlığımca, basından evvel, zamanında mutali olunmuş, teşkilâtımız ve müfettişlerimiz ile birlikte derhal işe el konulmuştur.

Mezkûr yağların iadesi sebeplerinin tetkiki, Roma Ticaret Müsavirliğimizden istenilmiş ve alınan cevapta, malların evsafının esas itibarıyla mukavele şartlarına ve İtalya gıda maddeleri mevzuatına uymaması sebebiyle iade edildiğinin bildirilmesi üzerine, söz konusu zeytin yağının ihracından önce ve iadesinden sonra alınan numunelerinin derhal tahliline başlanmış ve firma elinde bulunan diğer 30 ton zeytin yağı ile birlikte malın tamamının iç piyasada satışları önlenmiştir.

Diğer taraftan da müstehlike arzında sıhhat için zararlı olabileceği düşünülerek, böyle bir halin önlenmesi maksadıyla, halen piyasada ve bilhassa pazarlarda satılmakta olan açık ve kapalı zeytinyağlarının derhal tahlil ettirilmesi madenî yağ ile mağşuş olanlarının satışlarının durdurulması ve bu hareketi yapanlar hakkında da kanuni takibata geçilmesi için keyfiyet Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile birlikte bütün valiliklere ve belediye başkanlıklarına bildirilmiş ve zeytinyağlarında madenî yağ aranmasını saahyan lâboratuvarlara ve ya bunu yapacak tahlil cihazlarına sahip bulunmayan yerlerde alınacak numunelerin, İstanbul ve İzmir Bölge Ticaret Müdürlüklerine bağlı lâboratuvarlarımızda bir ücret alınmaksızın tahlillerinin mümkün bulunduğu da tasrih olunmuştur.

Bundan başka Bakanlığın Bölge Ticaret Müdürlüklerinden de, valilik ve belediye başkanlıklarına gönderilen yazının birer sureti de yollanarak ilgili makamlarla derhal temasa geçilip gereğinin yapılması istenilmiştir.

Bu istek üzerine, memleket çapında gerekli tahlil ve kontrollara başlanılmıştır.

Sorulara gelince :

1. — İzmir bölgesinde, zeytinyağına gerçekten madenî yağ karıştırılıp karıştırılmadığının tesbiti için de, akaryakıt şirketlerinden bir yıldan beri kimlere ve ne miktarda madenî yağ (parafin) sattıkları hususu sorulmuştur.

Alınan cevaplarda, zeytinyağı müstahsılı ve ya ticareti ile işigal edenlerden madenî yağ alıp almadıkları ve almış oldukları takdirde, mezkûr maddeyi ne suretle istimal ettikleri tahkik konusu yapılmaktadır.

Bu tetkik ve tahkik sırasında, İzmir Shell Bayii Doğu Kollektif Şirketi ile İstanbul ve İzmir Shell ve B. P. Firmalarının, Uşak iline ve Doğu illerine normal ihtiyacın çok üstünde ve uzun yıllardanberi 26/86 ve 64/65 numaralı parafin likit sattıkları ve bu maddenin de fiyat bakımından yüksek asitli zeytinyağına karıştırılabilecek nitelikte olduğu, anlaşılmış ve mezkûr illere giden parafin likit - madenî yağların, hangi sahalarda kullanıldığının tesbitiyle bilhassa bu maddeyi alanlar arasında nebati yağ ve zeytinyağı müstahsılı ile bunların ticaretini yapanların bulunup bulunmadıklarının, varsa

hunun nerelerde istihlâk edildiğinin araştırılarak, zeytinyağı ve diğer nebati yağlara karıştırılmasının önlenmesi için gerekli tahlillere devam olunması söz konusu iller valilikleri ve belediye başkanlıklarından önemle rica edilmiştir.

Esasen ihracatçı firmanın da bir yıldan beri madenî yağ alıp almadığı, almış ise bunu nerede kullandığı araştırılmaktadır.

Diğer taraftan, Ege Bölgesi Sanayi Odası ile İzmir Ticaret Odası da bu konu üzerinde önemle durmaktadır.

5590 sayılı Kanuna göre, odalar organları, hadisede olduğu gibi zeytinyağına medenî yağ karıştırmak suretiyle, başlıca ihraç mallarımızdan biri olan bu maddenin dış piyasalardaki rağbet ve itibarını zedeliyen kimseler hakkında gerekli inzibatî cezayı tatbik yetkisine sahip bulunmaktadır.

Bu kanunun 74 ncü maddesine göre oda organlarınca verilecek cezalar; ihtar, tevbih ve odadan ihraç şeklinde olabilir.

Bu hâdisede de, yukarıda sayılan cezalardan her hangi birinin ve hattâ fiilin ağırlığına göre odadan ihraç cezasının dahi verilmesi suretiyle ilgilinin ticaretten men'i yönüne de gidilmesi mümkün bulunmaktadır.

Böyle bir cezanın verilmesi, Türk Ceza Kanunu yönünden ilgililer hakkında gerekli ceza takibatının yapılmasına engel olmadığı gibi, Türk Ceza Kanunu yönünden yapılan takibat da odaların inzibati ceza tatbikini önlememektedir.

2. ihraç konusu yağ numunelerinin tahlilinde ise; geri çevrilen 500 ton yağın % 4 oranında madenî yağ ile karışık bulunduğu anlaşılmıştır. Aynı parti yağın ihracı sırasında alınmış bulunan yağ numunesinin de tekrar tahlilinde % 4 oranında madenî yağ ihtiva ettiği görülmüştür.

Bu duruma göre, ihracatçı firmaya ait 500 ton zeytinyağına % 4 oranında madenî yağ karıştırılmış bulunduğu sabit olmuştur.

Firma, bu şekildeki hareketin tarafından değil, kendisine zeytinyağı satan kimselerin yaptığını iddia etmiş ise de, toplanan deliller müvacehesinde, olayda kendisinin de doğrudan doğruya sorumlu olacağı sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, yine ihracatçı firmaya yağ sattığı söylenen şahıslardan bâzılarının ellerinde bulunan yağların tahlilinde de, bunlara % 52-61 oranında madenî yağ karıştırıldığı anlaşılmıştır.

Gerek ihracatçı firma gerekse kendisine zeytinyağı satanlardan, ellerinde madenî yağ karıştırılmış zeytinyağı bulunduğu, Bakanlığım müfettişlerince yapılan tetkik ve tahkiklerde tesbit olunanlar hakkında Türk Ceza Kanununun hükümlerine göre gerekli takibatın yapılması talebi ile tanzim olunan 14 . 8 . 1967 tarihli ve 5 sayılı rapor İzmir Cumhuriyet Savcılığına tevdi olunmuştur.

Bu muameleyi müteakip Bakanlığım müfettişlerince İzmir Cumhuriyet Savcılığı ve Emniyet Teşkilâtı ile de gerekli işbirliği yapılarak, mahkemeden alınan karara istinaden, Malî Polisle birlikte gerek ihracatçı firmaya yağ satan diğer firmaların gerekse elinde yağ bulunduğu öğrenilen şahısların depolarında madenî yağ bulunup bulunmadığı aranmış ve bu depolarda mevcud olduğu görülen zeytinyağlardan da numuneler alınarak tahlil ettirilmiştir. Bu arama neticesinde depolarda madenî yağa tesadüf edilmemiş ve yapılan tahlilde de karışık yağ tesbit olunmamıştır.

Bugüne kadar zeytinyağları yalnız asit derecelerinin tâyini bakımından ihraç sırasında tahlile tabi tutulmakta idi.

Asit dereceleriyle birlikte vasıf kontrolünün de yapılmasını zorunlu kılan, Yemeklik Zeytinyağı Standardını yürürlüğe koyan 6/7658 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, her ne kadar 11 . 4 . 1967 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmış ise de, tatbikatına ancak 12 . 10 . 1967 tarihinde başlanacaktır.

Bu tarihe kadar ki devrede, zeytinyağlarının ihraç sırasında asit derecesiyle birlikte diğer maddelerle karışıklığı bakımından da kontrole tabi tutulması hususunda Türkiye Zeytinyağı İhracatçıları Birliği gerekli kararı almış ve Bakanlığımca da bu kararın tatbiki için kontrol teşkilâtımıza zamanında gerekli emirler verilmiştir.

Bundan böyle, zeytinyağlarının ihraç sırasında vasıf kontrolü de yapılacağından, madenî yağ ve diğer yabancı maddelerle karışık zeytinyağı ihracı önlenmiş olacaktır.

Yemeklik Zeytinyağı Standardının tatbik tarihi olan 12 . 10 . 1967 ye kadar mahalli belediyeler ve sağlık teşkilâtı tarafından, halkın istihlakına tahsis edilen yağların daimî bir kontrola tabi tutulması gerekmektedir. Bu tarihten sonra yemeklik zeytinyağları, imalatçı firmanın ismi yazılı kapalı ambalajlarla satışa arz edileceğinden, mağuş zeytinyağının iç piyasaya arzı da önlenmiş olacaktır.

Saygılarımla.

Ahmet Türkel
Ticaret Bakanı

T. C.

Sağlık ve Sosyal
Yardım Bakanlığı
5114

6 . 9 . 1967

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına
İlgi : 29 . 8 . 1967 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü 8481/7/354 - 5387 sayılı yazıya.

C. Senatosu Ankara Üyesi Hıfzı Oğuz Bekata'nın (Zeytinyağına madenî yağ karıştırılması olayına) dair yazılı sorusu cevabı ilişikte sunulmuştur.

Saygı ile arz ederim.

Dr. Vedat Âli Özkan
Sağlık ve Sosyal Yardım
Bakanı

Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Sayın Hıfzı Oğuz Bekata'nın, Zeytinyağına madenî yağ karıştırılması ile ilgili önergesinin Bakanlığım hizmetlerine taallük eden kısmı aşağıda cevaplandırılmıştır.

Sayın Hıfzı Oğuz Bekata önergesinin iki numaralı fıkrası ile 4 ncü fıkrasında yurt içinde istihlak edilen zeytinyağları ile diğer gıda maddelerinin kontrollerinin yapıp yapılmadığını, yapılmakta ise sonuçlarını, yapılmamakta ise sebeplerinin açıklanmasını ve 3 ncü fıkrasında da toplum sağlığını tehdideden bu gibi suçların cezalarının yeterli olup olmadığını yetersiz bulunuyorsa cezalarının artırılması için tasarı hazırlanıp hazırlanmadığını sormaktadır.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 181 ncü maddesi ile Gıda Maddeleri Tüzüğü'nün 699 ncü maddesi; yurt içinde istihlak edilecek gıdaların kontrolünü Belediye teşkilâtı olan yerlerde belediyelere, belediye teşkilâtı olmayan yerlerde ise Bakanlığımız Sağlık Teşkilâtına bırakmıştır.

Bakanlığımızın Ankara'da bulunan Refik Saydam Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü ile Adana ve Diyarbakır'da bulunan iki bölge lâboratuvarı olmak üzere halen 3 adet gıda kontrolleri da yapan lâboratuvarı mevcuttur Bunların dışında Bakanlığımızla Tarım Bakanlığı arasında yapılmakta olan işbirliğine istinaden Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilâtına bağlı 16 bölge gıda kontrol lâboratuvarından analiz işlerinde istifade edilmektedir.

Belediyelerin ise bu hizmetleri görececek ancak 12 kimya lâboratuvarı mevcuttur ki bunların bâzılarında bakteriyolojik kontroller da yapılmaktadır.

Bilümmü gıda maddelerinde olduğu gibi zeytinyağlarının analizleri de bu lâboratuvarlarda yapılmaktadır.

1964 yılında toplam olarak 2 841 107, 1965 yılında 2 649 552, 1966 yılında 2 156 593 ve 1967 yılının ilk 6 ayında ise 793 722 adet gıda maddesi kontrol edilmiş bunlardan 1967 senesinde yapılanlardan kimyasal analizde 453 adet, bakteriyolojik analizde 511 adet ve organoleptik kontrolde 64 336 adet numunede gıda maddeleri tüzüğüne aykırılık tesbit edilerek ilgili ler hakkında gerekli kanuni takibata geçilmiştir.

Son dört yıla ait yukarda açıklanan rakamlar Bakanlığımızca yeterli görülmemekte olduğundan teşkilâta kontrollerin daha da sıklaştırılması lüzumu muhtelif tamimlerle telkin edilmektedir.

Nitekim zeytinyağına madenî yağ karıştırılmakta olduğuna dair haberler alınması üzerine illere gönderilen 12 . 8 . 1967 gün ve 4591 sayılı tamimle piyasada satılmakta olan bilümmü zeytinyağlarını bilhassa madenî yağ yönünden analizlerinin yapılması istenmiş bilâhara 22 . 8 . 1967 günlü tamimle de kontrollere hız verilmesi, analiz raporlarının Bakanlığa da gönderilmesi istenerek zeytinyağlarında madenî yağ arama metodu hakkında bilgi verilmiştir.

İş bu tamimler üzerine Ankara'da 207, İstanbul'da 486, İzmir'de muhtelif 527 firmadan numune alınarak tahlile sevk edilmiştir.

Şimdiye kadar yapılan tahlillerde İstanbul'da, İzmir menşeli yağlardan 2 si ile İzmir'de 12 firmanın yağları madenî yağla karışık çıkmış ve İzmir'de 12 firma mahkemeye verilmiştir. Çalışmalara halen devam edilmektedir.

Yukarda da açıklandığı üzere belediye teşkilâtı olan yerlerde Belediyelerin asli görevlerinden olan bu hizmet belediyelerimizin mahdut imkânlarla çalışmaları sebebi ile gereği gibi yürütülememektedir.

Nitekim 67 ilimizden ancak 12 sinde belediye lâboratuvarı bulunması da bu hususu teyid eder.

Yurdumuzda gıda kontrollerinin daha süratli ve çok sayıda yapılabilmesi, kalkınma plânının öngördüğü bölge lâboratuvarlarının faaliyete geçirilebilmesi ile mümkün olacaktır.

Bilindiği üzere plân, 16 bölge lâboratuvarı kurulmasını derpiş etmektedir. Bunlardan Ankara, Adana ve Diyarbakır'daki faaliyete geçirilmiş olup, Erzurum ve İzmir'deki inşa halindedir. İkinci beş yıllık devrede bunlar 13 e ve üçüncü beş yıllık devrede de 16 ya iblâğ olunacaktır.

Bunların dışında illerde kurulması düşünülen Halk Sağlığı lâboratuvarlarından da gıda tahlil işlerinde yararlanılması mümkün olacaktır.

Ancak bu lâboratuvarların faaliyete geçişine kadar geçecek devrede şeker fabrikalarında mevcut 15 lâboratuvar ile diğer kamu kuruluşlarında mevcut lâboratuvarlardan istifade için iş birliği yapılacaktır.

Bu arada bakanlığımızda gıda mevzuunda yapılmakta olan diğer bâzi çalışmalara da temas etmek isterim.

Üzerinde uzun zamandır çalışılmakta olan yeni Gıda Maddeleri Tüzüğü son şeklini almak üzeredir.

Ancak tümü üzerindeki çalışmalar uzun zamana ihtiyaç göstermekte olduğundan, mevcut tüzükte âcil değişiklikler yapılması cihetine gidilmiş faraza Türk Standartlar Enstitüsü tarafından hazırlanan yemeklik zeytinyağ standartlarına uygunluğu sağlamak üzere Tüzüğün zeytinyağlar bölümünde gerekli tadiller yapılarak 1 Marttan itibaren yürürlüğe konulmuştur.

Ayrıca perhiz yiyecekleri, mamalar ve tuz konuları da ele alınmış, bunlardan mamalarla ilgili tasarı Danıştayın incelemesine sunulmuştur. Tuza ait tasarı da pek yakında Danıştaya sunulacaktır.

Ayrıca Umumi Hıfzıssıhha Kanununun sülle ilgili bölümünün tadili için hazırlanan bir tasarı da Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Önerenin 3 ncü fıkrasındaki cezalar konusuna gelince, gıda maddelerini taklit ve tağşiş ederek amme sağlığını tehdidedenler hakkındaki müeyyedeler halen Türk Ceza Kanununun 394 ncü ve müteakıp maddeleleri ile 1705 ve 3018 sayılı kanunlarda yer almıştır.

Kanaatimizce amme sağlığının korunmasında ilk tedbir olarak müeyyedelerin ağırlaştırılmasından önce mevcut mevzuatın bihakkın uygulanmasını sağlayacak ve gerekli kontrolleri yapacak teşkilâtın kurulmasının daha faydalı olacağı düşünülmekte ve bu istikamette çalışmalar yapılmaktadır.

Saygılarımla.

3. — *Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Hıfzı Oğuz Bekata'nın, 1964 yılından beri Turizm fonundan verilen kredilere dair sorusu ve Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihad Kürşad'ın yazılı cevabı (7/371) (1)*

28 . 8 . 1967

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun, turizm ve Tanıtma Bakanlığı tarafından, yazılı olarak cevaplandırılmasının sağlanmasını saygılarımla rica ederim.

Ankara Senatörü
Hıfzı Oğuz Bekata

I - a) 1964 ten beri turizm fonundan hangi müesseselere, ne müddetle yüzde kaç faizle ve ne miktarlarda kredi verilmiştir?

b) Bu krediler ne maksatlarla tahsis olunmuş ve nerelerde kullanılmıştır?

II - a) Hangi turizm müesseselerine dışardan ne maksatla, ne miktarda ve ne cins mal ithaline müsaade verilmiştir?

b) Bu mal ithalleri için, her müesseseye tahsis edilen döviz miktarları nelerdir? İthalât maksada uygun olarak yapılmış mıdır? Ve ithal olunan mallar nerelerde kullanılmaktadır?

III - a) I ve II nci bölümlerde özetlenen ucuz ve uzun vâdeli kredilerin ve tercihli itha-

(1) Soru cevabına bağlı ek cetveller Kamunlar Müdürlüğünün bu soru ile ilgili dosyasındadır.

lâtin mahiyetleri ve maksada uygun olarak kullanıldıkları resmen tetkik, tesbit ve kontrol edilmiş midir?

b) Edildi ise sonuçları nelerdir? Edilmedi ise bu denetleme neden yapılmamıştır?

T. C.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı 25 . 10 . 1967
Sayı: 46 - 16627

Cumhuriyet Senatosu Genel Sekreterliğine
İlgi: 28 . 8 . 1967 tarihli yazı.

C. H. P. Ankara Senatörü Hıfzı Oğuz Bekata'nın 3 madde halindeki yazılı soru önergesini karşılayan cevaplar;

Soru: 1. — (a) ve (b): Maddelerine ait cevaplar.

Ek: 1 ve 2 ye çıkarılmıştır.

Soru 2. — (a) ve (b); Maddeleriyle ilgili olarak;

Turizm müesseselerinin ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle Bakanlığımız emrine 12 nci Kottadan itibaren, «Turizm ve Turistik Tesislerin ihtiyacı için lüzumlu maddeler» namı altında verilen kota tahsislerine ait cevaplar.

Ek: 3 te gösterilmiştir.

Soru: 3. — (a) ve (b): Kredilerin ve tercihli ithalâtın mahiyetleri ve maksada uygun olarak kullandıkları resmen tetkik, tesbit ve kontrol edilmektedir. Mahiyet ve maksada uygun bulunmayanlar hakkında gerekli kanuni ve idari işlemler titizlikle yürütülmekte olup talebedilen bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Nihad Kürşad

Turizm ve Tanıtma Bakanı

CUMHURİYET SENATOSU DANIŞMA KURULU K A R A R I

Karar No. : 1

Karar tarihi : 3 Kasım 1967

Toplantı No. : 1

1. Komisyon seçimlerine esas olmak üzere tanzimi gereken Dağıtım Cetvelinin, ilişikte olduğu şekilde tanzim ve tesbiti,
2. Genel Kurul, Danışma Kurulu Sözcülüğünü Sayın Nahit Altan'ın yapması, Kararlaştırıldı.

Fikret Turhangil
Başkanvekili

Sırrı Atalay
Başkanvekili

Macit Zeren
Başkanvekili

Nahit Altan
Kâtip

Mehmet Çamlıca
Kâtip

Sadık Artukmaç
Kâtip

Enver Bahadırh
Kâtip
Muhalifim

Âdil Ünlü
Kâtip

Âkif Tekin
İdare Âmiri

Necip Seyhan
İdare Âmiri

Selâhattin Özgür
İdare Âmiri

Eşref Ayhan
A. P. Grupu adına

Fikret Gündoğan
C. H. P. Grupu Başkanı

Sedat Çumralı
G. P. Grupu Başkanı

Fahri Özdilek
M. B. Grupu Başkanı

Âmil Artus
Kontenjan Grupu Başkanı

CUMHURİYET SENA

ORAN

Komisyonlar	A. P.		C. H. P.		G. P.		M. B. G.		Kontenjan Gr.		Y. T. P.	
	96		30		15		14		13		2	
	Oran	Aded	Oran	Aded	Oran	Aded	Oran	Aded	Oran	Aded	Oran	Aded
Anayasa ve Adalet Komisyonu	7,87	8	2,46	3	1,23	1	1,14	1	1,07	1	0,16	—
Bütçe ve Plân Komisyonu	9,00	9	2,07	2	1,03	1	0,97	1	0,90	1	0,14	—
C. Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu	4,72	5	1,48	1	0,74	1	0,69	1	0,64	1	0,10	—
Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar ve İskân Komisyonu	7,87	8	2,46	2	1,23	2	1,14	1	1,07	1	0,16	—
Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu	7,87	8	2,46	3	1,23	1	1,14	1	1,07	1	0,16	—
İçişleri Komisyonu	7,87	8	2,46	3	1,23	1	1,14	1	1,07	1	0,16	—
Mali ve İktisadi İşler Komisyonu	9,97	10	3,11	3	1,56	2	1,46	1	1,35	1	0,21	1
Millî Eğitim Komisyonu	7,87	8	2,46	2	1,23	1	1,14	1	1,07	2	0,16	—
Millî Savunma Komisyonu	6,82	7	2,13	2	1,07	1	0,99	1	0,92	1	0,14	—
Tarım Komisyonu	7,87	8	2,46	2	1,23	1	1,14	1	1,07	1	0,16	—
Sosyal İşler Komisyonu	5,77	6	1,80	2	0,90	1	0,84	1	0,78	1	0,12	—
Dilekçe Karma Komisyonu	3,67	4	1,15	1	0,57	1	0,54	1	0,50	—	0,08	—
Kitaplık Karma Komisyonu	1,05	1	0,33	1	0,16	—	0,15	—	0,14	—	0,02	—
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu	7,87	8	2,46	3	1,23	1	1,14	1	1,07	1	0,16	—
TOPLAM	96,09		29,29		14,64		13,62		12,72		1,93	

TOSU KOMİSYONLARI

ÇİZELGESİ

M. P.		C. K. M. P.		T. İ. P.		Bağımsızlar		Oran toplamı	Kom. Üye sayısı	Diyecekler
1		2		1		4+4=8				
Oran	Aded	Oran	Aded	Oran	Aded	Oran	Aded			
0,08	—	0,16	—	0,08	—	0,66	1	14,91	15	
0,07	—	0,14	1	0,07	—	0,55	—	14,94	15	
0,05	—	0,10	—	0,05	—	0,39	—	8,96	9	
0,08	—	0,16	—	0,08	—	0,66	1	14,91	15	
0,08	—	0,16	—	0,08	—	0,66	1	14,91	15	
0,08	—	0,16	—	0,08	—	0,66	1	14,91	15	
0,10	—	0,21	—	0,10	—	0,83	1	18,90	19	
0,08	—	0,16	—	0,08	—	0,66	1	14,91	15	
0,07	1	0,14	—	0,07	—	0,57	—	12,92	13	
0,08	—	0,16	—	0,08	1	0,66	1	14,91	15	
0,06	—	0,12	—	0,06	—	0,48	—	10,93	11	
0,04	—	0,08	—	0,04	—	0,30	—	6,97	7	
0,01	—	0,02	—	0,01	—	0,09	—	1,98	3	Biri İdare Amiri
0,08	—	0,16	—	0,08	—	0,66	1	14,91	15	
0,96		1,93		0,96		7,83		179,97	182	

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

3 NCÜ BİRLEŞİM

9 . 11 . 1967 Perşembe

Saat : 15.00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanında açık bulunan bir Divan Kâtipliği seçimi.
2. — Komisyon seçimleri hakkında Danışma Kurulu Kararı.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞ- TIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

